that specially important day as one of great rejoicing and there was spontaneous demonstration of loyalty everywhere. The one thought that was uppermost in their minds, the one devout prayer they offered to the Almighty, was that His Highness the Maharaja might be spared many more years to rule over them and to look after their interests in the same spirit of benevolence and goodwill which animated His Highness in conferring boons of far-reaching importance on that occasion. May I repeat on behalf of all assembled here that it is the sincere (*all the Members stood up*) and earnest prayer of one and all of us to the Almighty Providence to vouchsafe to His Highness a long life of happiness to rule over his subjects with infinite mercy and goodness? (*The Members sat down.*)

All our thoughts have been for the past few days on His Majesty, our beloved King-Emperor, whose health had been to us a matter of deep concern and anxiety. We are, I am glad to note, having reassuring news of improvement day after day and strength carefully maintained. It is our devout prayer (*all the Members stood up*) to the Almighty that His Majesty will soon be restored to his normal health to continue his glorious reign (*the Members sat down*).

Before concluding, I beg leave to make a reference to the departure from our midst, no more to return to this mortal world, of an illustrious son of India who honoured our State with a visit only a few months ago. The late Lala Lajpat Rai of revered memory (*all Members stood up*) was an Indian of outstanding personality whose life was one of entire self-sacrifice in the cause of the poor and the depressed and whose interest in the cause of the motherland was unrivalled. (*The Members sat down.*) As resolutions by way of condolence on his death will be moved shortly in this Council, it is not necessary to say more.

Condolence Resolution.

Mr. T. A. Ramachandra Ayyar.—Was this resolution balloted along with the other resolutions?

President.—No.

Dr. A. G. Menon.—The resolution is not placed before the Members as yet. Without knowing what the resolution is, how can Hon'ble Members move amendments?

Rao Sahib Mr. T. V. Kasturi Ranga Ayyar.—In regard to these resolutions, no formalities are necessary.

Dr. A. G. Menon.—Some Members may require to move amendments to the resolution.

President.—I am sorry for the omission.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

Mr. T. K. Krishna Menon.—The Secretary to the Council got the copy only just now; and we had no time for getting it typed and circulated among the Members. Further it is only a formal motion.

Mr. C. A. Kunjunni Raja.—I want to know whether such resolutions are in order and are these allowed by the Rules and the Standing Orders? Not that I take objection to this particular resolution. There will be several deaths in Cochin and outside. I want to know whether there are any definite rules in the matter. With regard to this particular individual, I am in full sympathy.

President.—We trust to the good sense of the Members in these matters.

Mr. C. A. Kunjunni Raja.—We have to be guided by the Rules and Standing Orders. But to give preference to such resolutions, there is absolutely nothing in the Rules and Standing Orders.

Mr. K. T. Mathew.—I think the Hon'ble Member is confusing the ideas. I am not casting any reflection on the Members. This is not a resolution. A resolution is a recommendation to the Government. This is not a recommendation to the Government. This is only a motion. There is a difference between a motion and a resolution. That difference we should know. I do not think there will be any difference of opinion about this motion.

Dr. A. G. Menon.—But in the head line it is clearly stated as a resolution. Strictly speaking, there is no provision to make such motions.

Rao Sahib Mr. T. V. Kasturi Ranga Ayyar.—It is not graceful to go on with a discussion like this. I think if any Member wishes to move the resolution he may do so. We need not spend any more time.

Mr. K. T. Mathew.—The resolution runs thus.—"*This Council expresses its deep sense of the loss that the country has sustained by the death of Lala Lajpat Rai and requests the President to convey to the members of his family its sincere sympathy in their bereavement*".

ഇന്ത്യയിലെ മഹാന്മാരിൽ ഒരാളായ ലാലാലജ്പത്റായി അവർകളുടെ പെട്ടെന്നുണ്ടായ മരണത്തിൽ ഈ കൌൺസിലിനുള്ള അപാരമായ ദുഃഖത്തെ രേഖപ്പെടുത്തുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തോടു സഹാനുഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നുള്ളതാണ് എന്റെ പ്രമേയത്തിന്റെ സാരം. ഈ അനുശോചന പ്രമേയത്തെപ്പറ്റി അധിക

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

മൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടാവശ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പ്രസിഡണ്ടു് അവർകൾതന്നെ ഇതിനെപ്പറ്റി അല്പം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനാൽ എന്റെ ഭാരം വളരെ ചുരുങ്ങിയിട്ടുമുണ്ടു്. ഇന്നു ഇന്ത്യയിൽ ലജ്പത്റായിയെ പോലെ രാഷ്ട്രീയ കാര്യങ്ങൾക്കായി തന്റെ സ്വന്തം മാതൃഭൂമിക്കുവേണ്ടി എത്രയും ദുഃഖവും പണനഷ്ടവും സഹിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റൊരാൾ ഉണ്ടോ എന്നു് സംശയമാണു്. അദ്ദേഹം യശ്ശരീരനായി എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം ലോകത്തിൽ വലിയവനും ചെറിയവനും ഒരു മാതൃകയായി എന്നുള്ളതു് കാണപ്പെട്ടുന്നതാണു്. ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയ നഭോമണ്ഡലത്തിൽ ഇന്നുള്ള ഏറ്റവും മഹാന്മാരായവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒന്നുകൊണ്ടും അപ്രധാനമല്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനമാണു് ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനു നല്കിയിട്ടുള്ളതു് എന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തിൽ അനുശോചിച്ചുംകൊണ്ടു് ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും വന്നിട്ടുള്ള കമ്പിവാർത്തകൾതന്നെ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. മഹാത്മാഗാന്ധി മുതല്ലു് ഏറ്റവും താഴ്ന്ന ഒരു ജാതിക്കാരനും കൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തിൽ അനുശോചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അത്ഭുതമോ; വൈസ്രോയി തുടങ്ങിയുള്ള ഗവർമ്മെണ്ടുദ്യോഗസ്ഥന്മാരും കൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണംമൂലമുണ്ടായ അപരിഹാര്യമായ നഷ്ടത്തിൽ അനുശോചിച്ചിരിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കന്മാരുടെ മരണത്തിൽ വൈസ്രായി അനുശോചിക്കുക എന്നതു് പുതിയതായ ഒരു സംഭവമാകുന്നു. ഇദ്ദേഹം രാഷ്ട്രീയ നഭോമണ്ഡലത്തിൽ മാത്രമല്ല പ്രശോഭിച്ചിരുന്നതു്. ഹന്ത മഹാസഭയിൽ ഇദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥാനം പണ്ഡിതമാളവ്യയ്ക്കല്ലാതെ മറ്റാർക്കും സമ്പാദിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഓരോ പ്രവൃത്തികളേയും രാജ്യത്തിനും ജനങ്ങൾക്കും വേണ്ടി സഹിച്ചിട്ടുള്ള ത്യാഗവും, ക്ലേശങ്ങളും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി എടുത്തു വിവരിക്കേണ്ട ആവശ്യം ഇവിടെ ഉണ്ടെന്നു് തോന്നുന്നില്ല. താണ ജാതിക്കാരുടെ ഉന്നതിക്കായി, ഇദ്ദേഹത്തെപോലെ അക്ഷീണം പരിശ്രമിച്ചവർ അധികംപേരില്ലെന്നു് നിസ്സംശയം പറയാം. ഇപ്രകാരം രാജ്യത്തിനും, രാജ്യത്തിലെ ജനങ്ങൾക്കുംവേണ്ടി ജാതിമതവ്യത്യാസം കൂടാതെ മഹാത്യാഗങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ച ആ മഹാ വീരന്റെ ജീവചരിത്രം വായിക്കുന്നതിനൊ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതൃകയെ അനുകരിക്കുന്നതിനൊ തന്നെ നമുക്ക യോഗ്യതയുണ്ടൊ എന്ന കാര്യം വളരെ സംശയമാണു്.

അദ്ദേഹം നല്ല ദേഹസുഖമില്ലാതിരുന്ന ഒരു കാലത്തു് ഈ കേരളത്തിൽവന്നു് കൂടിയാന്മാർക്കും പ്രത്യേകിച്ചു് താണ ജാതിക്കാർക്കും വേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള അദ്ധ്വാനം നമ്മുടെ മനസ്സുകളിൽ നിന്നും ഒരു കാലത്തും മാഞ്ഞുപോകുന്നതല്ല. നമ്മുടെ നാടു സന്ദർശിച്ചു്

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

നമ്മെ അനുഗ്രഹിച്ചുതിരിച്ചുപോയി അധികനാൾ കഴിയും മുമ്പെ ഉണ്ടായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അകാല ചരമം അത്യന്തം വ്യസനകരമായിട്ടുള്ള താണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ. ഈമഹാനുഭാവന്റെ ചരമത്തിൽ അനുശോചിക്കുന്നതിൽ എല്ലാ മെമ്പർമാരും നിർവ്യാജമായി യോജിക്കുമെന്നു് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

മിസ്റ്റർ കെ. അയ്യപ്പൻ.—സർ, ഞാൻ ഈ നിശ്ചയത്തെ പിന്താങ്ങുന്നു. ഇന്ത്യയിലെ നേതാക്കന്മാരിൽ സാധാരണ കണ്ടുവരുന്ന ഒരു വലിയ ദോഷം ബാധിക്കാത്തതായ ചുരുക്കം ചിലവ്യക്തിനേതാക്കന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്ന ലാലാലജ്പത്റായി അവർകൾ. ഇന്ത്യ മുന്നോട്ടു പോകണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ രാഷ്ട്രീയ കായ്ങ്ങളിലെന്നപോലെ സാമുദായിക കായ്ങ്ങളിലും പരിഷ്കാരം വരുത്താതെ നിവൃത്തിയില്ല. നിർഭാഗ്യവശാൽ ഇന്ത്യയുടെ നേതാക്കന്മാരിൽ അധികംപേരും രാഷ്ട്രീയ കായ്ങ്ങളിൽ മാത്രം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു വാദിക്കുകയും സാമുദായിക കായ്ങ്ങളിൽയാഥാസ്ഥിതികാഗ്രേസരന്മാരായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു് ഇന്നു ലോകത്തിൽ മറെറവിടെയും വന്നിട്ടുള്ള മാതിരി പരിഷ്കാരങ്ങൾ, ഇന്ത്യയിൽ നടപ്പാക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. ലാലാലജ്പത്റായി അവർകൾ ഈ പരമാർത്ഥത്തെ നല്ലവണ്ണം ഗ്രഹിച്ചു് അദ്ദേഹം രാഷ്ട്രീയമായമായ കായ്ങ്ങളിൽ എത്രമാത്രം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു വാദിച്ചുവൊ അത്രമാത്രം സാമുദായിക കായ്ങ്ങളിലും പരിഷ്കാരത്തിനു് വാദിച്ചിരുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു മഹാൻ പോയതു് വാസ്തവത്തിൽ ഇന്ത്യയിലുള്ള സകല ജാതിമതസ്ഥന്മാർക്കും വലുതായ ഒരു നഷ്ടമാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തിൽ അനുശോചനം പ്രകടിപ്പിക്കാനായി അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ പ്രമേയത്തെ ഞാൻ സാദരം പിന്താങ്ങുന്നു.

Mr. C. A. Kunjunni Raja.—I associate with all the sentiments that have been expressed by the mover and the seconder. India lost in Lajpat Rai a patriotic soul nerved to lion's courage. He was an upright journalist, a distinguished educationist, a heroic political fighter and a great social worker and reformer. He came to Malabar very recently to study the peculiar conditions of Malabar on the spot and by his visit he has been able to change the angle of vision of many of our orthodox friends. Even though he came on the pretext of tenancy matter which was grossly misrepresented to him, it should not be understood that landlords are in any way slow to do homage to his greatness. Lajpat Rai dedicated his life at the altar of the motherland for the evolution of her destiny. He was a tower of strength and inspiration. He was a practical idealist.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

Rao Sahib Mr. T. V. Kasturi Ranga Ayyar.—Sitting at the head of this block, I rise to associate myself with all that has been so eloquently said by the mover and supporter of the motion about that great politician, nationalist and social reformer that figured prominently in the public life of India during the last half a century. About the views and activities of Lalaji as a politician, there may be differences of opinion, and this is not the place nor am I competent, to comment on them. But his name stands foremost and will stand for ever as a great nationalist and social reformer. Recognising that India cannot develop as a self-respecting nation unless all prejudices and jealousies attendant on the existence of many religions, castes and creeds are set aside, he strove himself with a spirit of self-sacrifice and philanthropy unparalleled in the history of India to create a feeling of nationalism in the minds of all Indians, whether Hindu, Mohamadan, Sikh, Christian or Jew, Brahmin or Non-Brahmin or Depressed Classes and to generate a feeling of oneness in all. And he succeeded marvellously. It is his labours in this respect that will stand as a monument of his name and fame. His life must be a beacon light to us to make us ignore all communal jealousies and wranglings for official favours, and to work as one united unit of intelligent citizens in the cause of attaining true nationhood. There cannot be a more appropriate memorial to him than this as observed by Mahatma Gandhiji. With these words I join in the tribute paid to the memory of the deceased Lala Lajpat Rai.

(*The resolution was put and agreed to by all the Members standing up.*)

Questions and Answers.

Contracts in the P. W. D. without tenders.

61. Mr. T. A. Ramachandra Ayyar.— Will the Government be pleased to lay on the Table a list of works given to contractors without calling for tenders by the P. W. D. in 1103, showing the name of the work and the estimate amount and the names of contractors to whom the works were entrusted?

Mr. V. K. Aravindaksha Menon.—A list showing the particulars required is appended. (*Vide Appendix I.*)

Mr. T. A. Ramachandra Ayyar.—In Appendix I some works are not very important works requiring any engineering skill. May I know why no tender was called for such works?

Mr. V. K. Aravindaksha Menon.—Which are those works?

Mr. T. A. Ramachandra Ayyar.—Item No. 3 for Rs. 200. Further, most of the works are not important.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly